

Sygn. akt I CZ 98/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku O. S.A. w W.

przy uczestnictwie J. O. i Skarbu Państwa - Prezydenta m. W.

o stwierdzenie nabycia spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2016 r.,

zażalenia uczestniczki J. O.

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 15 kwietnia 2015 r.,

**oddala zażalenie i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego pozostawia orzeczeniu kończącemu
postępowanie.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca O. SA wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie przez Skarb Państwa nabycia spadku po dwóch spadkodawczyniach: B. A. i I. F. (zmarłych odpowiednio w 1946 i 1942 r.). Uczestnikiem tego postępowania był kurator spadku po obu spadkobierczyniach J. O. Zdaniem wnioskodawcy, nie pozostawiły one żadnych spadkobierców i spadkobiercą *ex lege* może być Skarb Państwa. Spadek ten obejmowałby nieruchomości położoną w W. przy ul. W. [...]. W stosunku do tej nieruchomości wydano decyzję odmawiającą przyznanie prawa własności czasowej spadkobiercom przedwojennych współwłaścicieli. Obecnie część nieruchomości znajduje się w użytkowaniu wieczystym wnioskodawcy i jest zabudowana budynkiem hotelowym stanowiącym własność wnioskodawcy. Następca prawny jednego z przedwojennych właścicieli nieruchomości podjął starania o zwrot nieruchomości, co godzi w uprawnienia prawno-rzeczowe wnioskodawcy i w fakcie tym wnioskodawca dostrzegął swój interes prawny w obecnym postępowaniu.

Uczestnik postępowania – Skarb Państwa reprezentowany przez M. W. - przyłączył się do wniosków o stwierdzenie nabycia spadku po wspomnianych spadkobiercach.

Sąd Rejonowy oddalił wniosek i przyjął, że wnioskodawca (O. SA) nie ma interesu prawnego w obecnym postępowaniu spadkowym. Stanowisko to zostało umotywowane w dłuższym wywodzie prawnym. Wnioskodawca nie wykazał bowiem, aby przysługiwało mu do obu spadkodawczyń odpowiednie roszczenie, aby toczył się spór w zakresie praw i obowiązków majątkowych, w tym – postępowanie o uzgodnienie treści księgi wieczystej lub o wydanie nieruchomości. Taki interes wnioskodawcy nie ujawnił się też w związku z postępowaniem administracyjnym dotyczącym spornej nieruchomości. Sytuacji prawnej wnioskodawcy nie zmieniłoby ewentualne postanowienie o nabyciu spadku. Interes prawny w obecnym postępowaniu musiałby mieć charakter w pełni obiektywny, a nie tylko subiektywny. Wnioskodawcy nie można uznać za zainteresowanego w wywołaniu w ogóle skutków prawnych związanych ze

stwierdzeniem nabycia spadku, w szczególności skutków określonych w art. 1025 § 2 i 1027 k.c.

Apelacja wniesiona przez wnioskodawcę została uznana za uzasadnioną. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wprawdzie wnioskodawca nie ma interesu prawnego w obecnym postępowaniu, ale interes taki ma na pewno Skarb Państwa. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że nie doszło do rozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., co uzasadniało uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W zażaleniu kuratora spadku podniesiono naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c. Skarżący kurator wskazywał na brak legitymacji wnioskodawcy do złożenia apelacji w obecnym postępowaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada jedynie to, czy nastąpiły przesłanki uchylenia przez Sąd drugiej instancji merytorycznego rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji i przekazania temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania. Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., Sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok (postanowienie) i przekazać sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez Sąd drugiej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku (postanowienie) wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W rozpoznawanej sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po wskazanych imiennie spadkobierczyńach na rzecz Skarbu Państwa wnioskodawca jako uczestnik postępowania mógł wnieść skutecznie apelację (art. 510 § 1 k.p.c.). Jeżeli w toku postępowania okazało się, że do wniosku wnioskodawcy przyłączył się Skarb Państwa i w pełni popierał ten wniosek, to w postępowaniu pierwszoinstancyjnym powinna być też rozstrzygnięta kwestia ewentualnego spadkobrania Skarbu Państwa. Interes prawny Skarbu Państwa w takim rozstrzygnięciu sprawy należy bowiem uznać za niewątpliwy.

W tej sytuacji istniała uzasadniona przesłanka do uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego oddalającego wniosek wnioskodawcy przewidziana w art.

386 § 4 k.p.c. Dlatego Sąd Najwyższy oddalił zażalenie kuratora spadku jako nieuzasadnione (art. 394¹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).

kc